

OBSAH

ÚVOD	3
<i>A. Obecné základy bezpečnosti práce a ochrany zdraví žáků ve škole</i>	
I. FYZIOLOGIE PRÁCE (R. Moravec)	7
Přehled tělesného vývoje žáků	7
Některé zvláštnosti tělesného vývoje dětí a mládeže	9
Základy fyziologie práce	16
Únava a její prevence	20
Organizace učebního procesu z hlediska fyziologie práce	21
II. HYGIENA PRÁCE (A. Nauš)	23
Pracovní pohoda	23
Osvětlení	24
Vytápění	29
Větrání	30
Zásobování vodou	31
Osobní hygiena	31
Hygienické požadavky na zaměstnance školních kuchyní	33
Hygienická zařízení	34
Oklid	36
Údržba	38
III. BEZPEČNOST PRÁCE (R. Moravec)	39
Úvodní poznámka	39
Výchova k bezpečné práci	40
Stroje a výrobní zařízení na pracovištích	43

Pracovní oděv	47
Osobní ochranné pomůcky	49
Elektrická instalace	54
Plynovodní instalace	57
Výtahy	58
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci s ručními nástroji	60
Protipožární ochrana	65
 IV. ZDRAVOTNÍ PÉČE (A. Nauš)	 68
Péče o zdraví žáků	68
Boj s úrazy	71
Očkování proti přenosným nemocem	73
 V. PRVNÍ POMOC (R. Moravec)	 74

B. Bezpečnost práce a ochrana zdraví při pracovním vyučování

I. ÚVODNÍ METODICKÉ POZNÁMKY (Fr. Zemánek)	97
II. RUČNÍ PRÁCE (A. Nauš)	101
III. PRÁCE V DÍLNÁCH (R. Moravec)	103
Umístění, velikost a prostorové uspořádání dílen	104
Vybavení a zařízení dílen	105
Organizace práce v dílnách	108
Nejčastější příčiny úrazů ve školních dílnách	109
IV. PRÁCE V KUCHYNI (R. Moravec)	110
V. PRÁCE NA POZEMKU (R. Moravec)	112

C. Bezpečnost práce a ochrana zdraví při vyučování základům výroby

I. ÚVODNÍ METODICKÉ POZNÁMKY (Fr. Zemánek)	115
II. ORGANIZACE VYUČOVÁNÍ ZÁKLADŮM VÝROBY	118
III. STRUČNÉ INFORMACE O ZÁKLADNÍCH VÝROBNÍCH ODVĚTVÍCH SE ZŘETELEM K BEZPEČNOSTI PRÁCE A K OCHRANĚ ZDRAVÍ ŽÁKŮ PŘI PRAKTICKÉ VÝUCE A EXKURZÍCH	120
Hutě (A. Nauš)	120

Slévárny	122
Kovárny	123
Strojírenská výroba (R. Moravec)	124
Chemická výroba	127
Chemická čistírna	135
Výroba plastických hmot	136
Výroba skla	136
Zpracování kůží	137
Stavebnictví	138
Zpracování dřeva	140
Textilní výroba	145
Potravinářský průmysl	148
Zemědělská výroba (R. Moravec)	152

D. Bezpečnost práce a ochrana zdraví v odborných pracovních, laboratorních a kabinetech

I. ÚVODNÍ METODICKÉ POZNÁMKY (Fr. Zemánek)	155
II. ODBORNÉ PRACOVNY (A. Nauš)	159
III. JEDY (A. Nauš)	164
IV. STLAČENÉ PLYNY (A. Nauš)	171
V. HOŘLAVINY (A. Nauš)	175
VI. ELEKTRICKÁ ZAŘÍZENÍ (A. Nauš)	179

E. Bezpečnost a ochrana zdraví při školních exkurzích a vycházkách

I. ÚVODNÍ METODICKÉ POZNÁMKY (Fr. Zemánek)	183
II. ORGANIZACE EXKURZE (A. Nauš)	185

F. Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při veřejně prospěšné práci žáků

I. ÚVODNÍ METODICKÉ POZNÁMKY (Fr. Zemánek)	189
II. ORGANIZACE VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE ŽÁKŮ (R. Moravec)	191

G. Úkoly a odpovědnost školských pracovníků podle právních předpisů o bezpečnosti práce a ochraně zdraví žáků při práci

I. POVINNOSTI ŠKOLSKÝCH PRACOVNÍKŮ V PĚČI O BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI (V. Petřík)	195
---	-----

II. ÚKOLY A POVINNOSTI ODBOROVÝCH ORGÁNŮ NA ÚSEKU BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI (V. Petřík) . . .	202
III. ODPOVĚDNOST PŘI PLNĚNÍ POVINNOSTÍ A ÚKOLŮ NA ÚSEKU OCHRANY ZDRAVÍ A BEZPEČNOSTI PŘI PRÁCI (V. Petřík) . . .	206

Příloha

Přehled nejdůležitějších právních předpisů (R. Moravec) . . .	214
Československé státní normy (R. Moravec) . . .	216
Vhodné filmy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (R. Moravec) . . .	218
<i>Literatura</i> . . .	219

RADIM MORAVEC A KOLEKTIV

Bezpečnost práce a ochrana zdraví žáků na školách

Obálku a vazbu navrhl Jaroslav Šůra
 Vydalo Státní pedagogické nakladatelství, n. p., v Praze r. 1963
 jako svou publikaci č. 14-2-09
 Stran 224
 Edice Na pomoc učitelí
 Odpovědná redaktorka: Marie Hanušová
 Technická redaktorka: Zoe Blahová
 Z nové sazby písmem Public vytiskl TISK, knižní výroba, n. p.,
 závod 04, Přerov
 Formát papíru 61 x 86 cm, AA 12,85, VA 13,42 - D-16*30221
 Tematická skupina a podskupina 02/45
 Náklad 6 000
 Vydání 1.
 Cena brož. výtisku Kčs 8,60'
 63/II—13
 Cena vázaného výtisku Kčs 12,—
 63/XI—2

14-025-63 Kčs 12,—
